

Drie borden, drie werelden

*Een esoterisch-wiskundig essay over structuur,
symmetrie en stilte*

René Oudeweg

31 december 2025

Wanneer we een **dambord**, een **schaakbord** en een **go-bord** naast elkaar leggen, vergelijken we geen speelvelden maar **symbolische rasters**: geordende vlakken waarin wiskunde, waarneming en metafysica elkaar raken. De complexiteit zit hier niet in de zetten, maar in de **ruimte die zetbaar is**.

1 Het dambord – dualiteit en selectie

Het dambord is een **8×8-raster**, maar zijn diepste eigenschap is dat het **zichzelf halveert**.

- Van de 64 velden zijn er slechts **32 actief**.
- De diagonale structuur dwingt beweging af langs één kleur.
- Het bord is **topologisch asymmetrisch**: niet elk veld is equivalent.

Wiskundig gezien is het dambord een *gefilterd rooster*: een volledig raster waar slechts een deel van de knopen “bestaat” voor interactie.

Esoterisch representeert dit **dualiteit**: licht/donker, actief/passief, zichtbaar/onzichtbaar.

Het dambord zegt: *orde ontstaat door uitsluiting*.

De complexiteit is niet groot in omvang, maar **hoog in beperking**. Elk veld draagt meer gewicht omdat alternatieven ontbreken.

2 Het schaakbord – symmetrie en potentie

Het schaakbord deelt het **8×8-formaat** met dammen, maar verschilt fundamenteel in **ontologie**:

- **Alle 64 velden zijn actief**.
- Het bord is **perfect symmetrisch** onder rotatie en spiegeling.
- Elk veld is **functioneel gelijkwaardig**, los van kleur.

In grafentheorie-termen is het schaakbord een **volledig bezet rooster** met maximale connectiviteit binnen vaste bewegingsregels. Maar los van die regels is het bord zelf een **neutrale matrix**.

Esoterisch is dit het bord van **potentie**:

- geen uitsluiting,
- geen verborgen zones,
- alleen latente mogelijkheid.

Het schaakbord fluistert: *alles is toegestaan, maar niets is verplicht*.

De complexiteit hier zit niet in selectie, maar in **uniformiteit**: omdat alles gelijk is, wordt betekenis pas extern toegevoegd.

3 Het go-bord – continuïteit en leegte

Het standaard go-bord is **19×19**:

361 snijpunten, geen vakjes.

Dit is cruciaal.

- Het bord is **oneindig-achtig**: groot genoeg om randgedrag te laten verdwijnen.
- Er is **geen interne hiërarchie**: geen kleuren, geen zones.
- De fundamentele eenheid is niet een veld, maar een **kruising**.

Wiskundig is het een **topologisch netwerk** waarin betekenis ontstaat door **relatie**, niet door positie.

Esoterisch belichaamt het go-bord het concept van **leegte** (*śūnyatā*):

Niet het punt is belangrijk, maar de ruimte ertussen.

De complexiteit van het go-bord ligt niet in beperking of symmetrie, maar in **schaal + neutraliteit**. Elk punt is eenvoudig; het geheel is overweldigend.

4 Vergelijkende samenvatting

Bord	Structuur	Actieve eenheden	Verborgen complexiteit
Dambord	Gefilterd raster	32 van 64	Uitsluiting & richting
Schaakbord	Volledig raster	64 van 64	Symmetrie & potentie
Go-bord	Netwerk	361 kruispunten	Leegte & schaal

5 Slotgedachte – het bord als kosmologisch model

- Het **dambord** is een wereld van keuzes door beperking.
- Het **schaakbord** is een wereld van orde zonder voorkeur.
- Het **go-bord** is een wereld waarin orde pas ontstaat door aanwezigheid.

Of esoterisch samengevat:

Dammen zegt: *niet alles mag bestaan.*

Schaken zegt: *alles bestaat al.*

Go zegt: *bestaan is optioneel.*

Wil je dit essay uitbreiden richting **fractale geometrie, heilige getallen (8, 19)**
of een vergelijking met **mandala's en roosters in architectuur**?